

RAHANDUSMINISTEERIUM

Eerik-Juhan Truuväli valitsuse ning kohaliku omavalitsuse arengu eest seisja

Riigihalduse minister Jaak Aab
Tallinna Ülikoolis, 11. märtsil 2020

Eesti kohalikud omavalitsused pole tulnud tühjast kohast.

Oleme seotud:

- ajaloolise kogukondliku haldusega, mida võib nimetada kohaliku omavalitsuse eellaseks;
- arusaamadega, mis valitsevad selles valdkonnas Euroopa demokraatlikes maades ning mille kontsentraadiks võib pidada **Euroopa Nõukogu Kohaliku Omavalitsuse Hartat**.

Nii rõhutas Eerik-Juhan Truuväli kogumikus, mis anti välja 2017. aastal meenutamaks kohalike omavalitsuste taastamist ja arengut alates 1989. aastast.

KOVidel on laiem ja pikaajaline süsteemne taust

- Siiski 1990ndatel, Eesti riigi taastamise järel sõltus vägagi palju ka omavalitsuste süsteemi taastamise puhul konkreetsetest inimestest.
- On oluline vahe, kas alustatakse kõigega nõ „tühjalt kohalt“ või osatakse ja tahetakse näha kogu seda laiemat ja pikaajalist süsteemset tausta, millele omavalitsuste süsteem Eestis saab oma tegevuses toetuda.

Eerik-Juhan Truuvälja panus

- Õiguskantslerina aastatel 1993-2000 ja hiljem MTÜ Polise ühe asutaja ja pikaaegse presidendina oli Truuväli üks neist, kes mitte ainult ei rääkinud üldist juttu kohalike omavalitsuste tähtsusest, vaid aitas ka tegudega igal viisil kindlustada, et omavalitsuste tegevuse raamistik saaks Eestis võimalikult tugev.
- Eriti oluline on olnud **koostöövõrgustiku kujundamine ja hoidmine** valdkonnast huvitatud inimeste ringis Riigikogu ja valitsuse, teadlaste ja praktikute osalusel.

Truuvälja panus #2

- Kohalikud omavalitsused vajasid sel ajal väga riigi tasandil autoriteetseid eestkõnelejaid, kelle pädevust ei saaks niisama lihtsalt kahtluse alla seada. Eerik-Juhan Truuväli sobis sellesse **mentori rolli** eriliselt hästi.
- Tema oli see, kes meenutas professor Jüri Uluotsa sõjajaeelse aja mõttekäiku, et ei ole ühtegi teist õiguslikku põhimõtet, mis võiks Eestis võistelda omavalitsuse ideega nii vanuselt kui pidevuselt. **Omavalitsus on olnud Eesti nurgakivi**. Neil sõnadel oli päriselt kaalu.

Truuvälja panus #3

- Truuväli tõdes, et **Eesti põhiseadus** lõi omavalitsuste tegevuseks päris tugeva õigusliku raamistiku.
- Hädavajalik on valdkonna **arengu pidev monitooring**. Sellest tulenevalt vajadusel ka õigusaktidesse muudatuste sisseviimine, sest valdkond ei saanud kohe korraga valmis.
- Eriti rõhutas Truuväli **kohalike volikogude kui esinduskogude suurt tähendust**. Ühe huvitava ideena on ta pakkunud muide välja, et Riigikogu eeskujul võiks ka volikogudes kaaluda analoogiat, kus esimees ja aseesimehed kuuluvad iga-aastaselt ümber valimisele, et tugevdada volikogude juhtimises kollegiaalsuse põhimõtet.

Truuvälja missiooni jätkamine

- Truuvälja missiooni edasiviimiseks on **kohalike omavalitsuste tugevdamisega jätkamine** ilmselt parim, mida teha saab.
- See on tänase valitsuse mitmete kokkulepitud tegevussuundade aluseks. Näiteks oleme:
  - 1) **suurendanud kohalike omavalitsuste eelarveid.**
Kasvatame KOV-ide tulubaasi 2018–2021 kokku 185 mln euro võrra ilma selleks KOV-idele lisaülesandeid panemata.
  - 2) **suurendanud kohalike omavalitsuste otsustusõigust**
andes neile üle ülesandeid koos rahaga;
  - 3) **suurendanud regionaaltoetuste mahtu.**

Omavalitsusvaldkonna arendustegevused VVTPs

Tegevus	Ajakava
KOV korraaitseüksuste õiguste laiendamine (SiM)	august 2019
ETHS ja KOÜS muudatused	VTK november 2019/ eelnõu juuni 2020
KOV eelarvelise iseseisvuse suurendamine	november 2019
maa korraline hindamise ja maamaksu seaduse ettepanekud (KeM)	jaanuar 2020
teede võimalik üleandmine KOV-idele (MKM)	märts 2020
teenustasemete juhtimisinstrumendi platvormi loomine	juuni 2020
KOV rolli suurendamine ettevõtluskeskkonna arendamisel	juuni 2020
kohalike maksude seaduse muutmise ettepanekud	juuni 2020
analüüs KOV vee-ettevõtete konsolideerimiseks (KeM)	november 2020
KOV ühised ülesanded	jaanuar 2021
detsentraliseerimise juhised ja ettepanekud	veebruari 2021
analüüs KOV-idele maa üleandmise lihtsustamiseks	veebruari 2021

RAHANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!

Jaak Aab

Kirjuta oma mõtetest: jaak.aab@fin.ee

